

Vragen en antwoorden gecombineerde commissievergadering 22 april 2020

Agendapunt 16: Definitieve Uitgangspuntennotitie RES

DUS Weert

PROCES/ROL RAAD EN SAMENLEVING.

De **concept** RES 1.0 moet op 1 juni a.s, ter doorrekening door het Planbureau voor de Leefomgeving, worden ingeleverd bij het Nationaal Programma RES. Voor die tijd stelt het College de concept RES 1.0 vast. Daarna gaat deze ter kennisname naar de raad. In de concept RES 1.0 zijn de ambities en doelstellingen van de RES-NML vastgelegd om te komen tot uitvoering van 'het Bod 1,2 TWH' door de gemeenten binnen RES-NML. Daarmee is 'de pap gestort'.

Vraag

Wat komt er dan nog terecht van het democratisch besluitvormingsproces en participatie door de samenleving (draagvlak)? De vaststelling van de definitieve RES 1.0 in maart 2021 is daarmee immers defacto een formaliteit.

Antwoord

De procesafspraken zoals deze beschreven staan in de startnotitie RES worden hiermee gevolgd. Het doel van het doorrekenen van de concept RESsen door NPRES is om te beoordelen of alle RESsen gezamenlijk de opdracht van het Rijk (35 TWh / jaar elektriciteitopwekking door zon en wind) halen. Bij de uitwerking van de RES is ruimte voor gemeenten om invulling te geven. De regionale ambitie van 1,2 TWh is beschreven in de uitgangspunten welke ter vaststelling is aangeboden aan de Raad.

Bij de vertaling naar de maatregelen op lokaal niveau zal veel aandacht geschonken worden aan participatie en communicatie met inwoners van Weert. Elke maatregel zal besproken worden en doorleefd moeten worden samen met inwoners. Meer hierover dus bij besluitvorming Lokale Routekaart Energie Weert.

OMGAAN MET ENERGIE.

In het raadsvoorstel staat vermeld dat we inzake de omgang met energie moeten overschakelen van vraaggestuurd naar aanbod gestuurd.

Vraag

Wat wordt daarmee bedoeld?

Antwoord

Onze huidige energie infrastructuur is gericht op een vraaggestuurde energievoorziening. Hiermee wordt bedoeld dat het aanbod zich aanpast aan de vraag. Als de vraag toeneemt, wordt de productie van onze gas en kolencentrales vergroot, zodat vraag en aanbod in evenwicht is. De overstap naar hernieuwbare bronnen leidt tot een afhankelijkheid van het aanbod. Immers als de zon niet schijnt, leveren zonnepanelen geen elektriciteit. Evenwicht tussen vraag en aanbod vindt plaats door de vraag te laten aansluiten op het aanbod. Bijvoorbeeld door energieopslag (accu's, waterstof, warmtebuffers, etc) en door slimme energienetwerken waarbij de vraag kan verschuiven (bijvoorbeeld uitstel start wasmachine). Ook andere mechanismes, zoals prijsdifferentiatie, kunnen gebruikt worden om de vraag te sturen.

BRIEF RES NML.

In de brief en in de notitie staat dat niet alle Uitgangspunten uit de notitie worden meegenomen in de concept RES 1.0.

Vraag

Welke uitgangspunten worden niet meegenomen en waarom niet?

Antwoord

Alle uitgangspunten worden meegenomen in de RES. Echter vindt de uitwerking van sommige uitgangspunten plaats in de definitieve RES, omdat hiervoor meer onderzoek noodzakelijk is. De Concept RES is dus nog geen uitgewerkt document.

CONCEPTBOD RES-NML/LANDSCHAPPELIJKE IMPACT-LEEFBAARHEID.

In de concept RES 1.0 staat het conceptbod van de RES-NML. In de Uitgangspuntennotitie staat als bod 1,2 Terawattuur (TWH) genoemd.

Vraag

Kunt u, in aantal windmolens en hectares zonnepanelen, aangeven wat de landschappelijke impact is voor de RES-NML regio in het algemeen en specifiek voor Weert?

Antwoord

Er wordt nog gerekend aan verschillende scenario's. Voor 2030 gaat het om enkele honderden ha's zonnepanelen op land of windturbines (elke 100 ha zonnepanelen komt overeen met ca. 20 windturbines (3,5 MW). De routekaart energieneutraal Weert gaat uit van 100 ha zonneweides in 2030. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de lokale bijdrage van de RES. De vraag wordt vooral belangrijk bij de behandeling van de Routekaart Energie van de gemeente Weert omdat we daar echt de richting kiezen hoe wij als gemeente Weert vorm willen geven aan onze energie-opwek (en welke route we daarin willen kiezen).

ROUTE 35.

Wanneer de 30 RES biedingen samen opgeteld niet leiden tot 35 TWH wordt een verdeelsystematiek toegepast Route 35 genoemd.

Vraag

Wat behelst deze verdeelsystematiek en wie heeft daarbij de regie en het mandaat?

Antwoord

De opdracht is om gezamenlijk tot 35 Twh opwekking zon en wind te komen. Wanneer blijkt dat dit niet gerealiseerd wordt, krijgen de regio's de opdracht om voor de restopgave een verdeling per RES te maken. Hiervoor hebben ze dan vier maanden de tijd. In principe houden de RESsen de regie.

Vraag

Kan de Route 35 procedure leiden tot aanpassing van het conceptbod van de regio NML?

Antwoord

Ja, als de gezamenlijke RESsen niet 35 Twh opwekking opleveren.

Vraag

Mocht Route 35 niet tot resultaat leiden wie heeft dan aanwijzingsbevoegdheid de provincie en/of het Rijk?

Antwoord

Dat is nog niet inzichtelijk. Het proces is erop gericht om het wel te halen.

BETROUWBAARHEID.

De grootschalige opwekking van energie op basis van de RES doelstellingen is voornamelijk gebaseerd op weersafhankelijke energie (zon, wind) op het land.

Vraag

Bent u bereid in de RES 1.0 een bepaling op te nemen met betrekking tot leveringszekerheid van elektriciteit en warmte?

Antwoord

Is niet nodig. Dit is geregeld in de elektriciteitswet en de warmtewet.

UITGANGPUNTEN WARMTE.

Bij deze uitgangpunten staat in de notitie vermeld dat er, om te komen tot duurzame warmte, een periode van hybride oplossingen nodig zal zijn.

Vraag

Bent u bereid om in de RES 1.0 daarbij de randvoorwaarde op te nemen dat er met het afkoppelen van het gasnet wordt gewacht tot per wijk de beste oplossing is gevonden en er een betrouwbaar en betaalbaar alternatief is?

Antwoord

De RES is een gemeenschappelijk product van de regio. Als Weert sturen we hier wel op aan maar we willen u hier uitgebreider en compleet over informeren bij de behandeling van de Routekaart Energie Weert.

Vraag

Bent u tevens bereid om in de RES 1.0 een bepaling op te nemen dat het gasnet in afgekoppelde woningen blijft behouden om te dienen voor toekomstige innovatieve toepassingen zoals waterstof?

Antwoord

Hier heeft de gemeente geen rol in. Enexis gaat over het gasnet.

DE ROL VAN DE OVERHEID MIDDELS EEN REGIONAAL ENERGIEBEDRIJF/COLLECTIEF LOKAAL EIGENAARSCHAP BIJ OPWEKKING/ROL VAN DE ENERGIECOÖPERATIES/INSTELLING REVOLVEREND FONDS/ZELF INVESTEREN IN ENERGIEVOORZIENINGEN.

Blijkens de brief bij het raadsvoorstel worden deze aspecten uitgewerkt in de concept RES 1.0. Gezien de mogelijk vergaande inhoudelijk en financiële risico's en consequenties bij de concretisering van deze aspecten vinden wij dit zeer bezwaarlijk. Temeer daar de concept RES 1.0 uitsluitend ter kennisname aan de raad wordt aangeboden nadat deze op 1 juni al is ingeleverd bij het Nationaal Programma RES.

Vraag

Bent u bereid om bij de vaststelling van de definitieve RES 1.0 door de raad, de raad over genoemde aspecten separaat te laten besluiten?

Antwoord

De wens van de gemeente om niet een regionaal energiebedrijf op te richten is in de uitgangspunten vertaald naar een onderzoek naar de voor- en nadelen van een regionaal energiebedrijf. Deze wens is dus wel meegenomen, maar wordt op voorhand niet gehonoreerd. Bij de uitwerking naar RES 1.0 zal blijken in welke mate de aangenomen risico's opwegen tegen de voordelen. Op basis hiervan zal invulling gegeven worden aan RES 1.0 en de raad kan hierover besluiten. Het is nu nog te vroeg om te zeggen of dit wel of niet een onderdeel vormt in de definitieve RES.

ROL NETBEHEERDER ENEXIS.

Uit publicaties blijkt dat Enexis de kosten van de netverzwaring wil doorberekenen aan Limburgse gemeenten. De totale netverzwaring in Nederland kost circa 17 miljard euro.

Vraag

Wat betekent, in financiële zin, deze opstelling van ENEXIS voor de gemeente Weert en voor de inwoners en bedrijven.

Antwoorden

De kosten worden altijd doorbelast. Of het nu gaat om kosten van Enexis (gereguleerde tarieven), Tennet (voor de hoogspanning) of burgers zelf (bijvoorbeeld energieopslag). Het gaat erom dat er een oplossing wordt gekozen met de "laagste totale kosten" en dat de verdeling hiervan zodanig is dat burgers en bedrijven niet meer gaan betalen dan de referentie (deze kosten worden ook steeds hoger, omdat onze afhankelijkheid van de wereldmarkt steeds groter wordt) en dat het voor de overheid betaalbaar blijft om de infrastructuur aan te passen en in stand te houden.

Vraag

Vallen de lasten van de netverzwaring onder de 'woonlastenneutraliteit' of zijn dit voor de consument extra lasten?

Antwoorden

Deze vallen ook onder woonlastenneutraliteit.

PROJECTEN.

Voorzover ons bekend moeten per 1 januari 2025 alle vergunning zijn verleend voor initiatieven en projecten die moeten leiden tot het behalen van de RES doelstellingen in de regio's.

Vraag

Wat gebeurt er wanneer er vanuit de private sector te weinig projecten worden aangemeld voor het behalen van de doelstellingen?

Antwoorden

Als blijkt dat er te weinig projecten zijn, dan wordt gekeken waar dit door komt en zullen indien gewenst de randvoorwaarden worden aangepast. Alle signalen geven aan dat dit scenario niet zal plaatsvinden.

Vraag

Hoe voorkomt u dat 'gelukzoekers' projecten ontwikkelen en meteen weer doorverkopen? Hierdoor wordt de regio belast maar krijgt er niets voor terug.

Antwoord

Door de randvoorwaarden zodanig te formuleren dat het niet interessant is, maar wel voor lokale partijen en burgers (coöperaties). Er is een experimentele beleidsnotitie in ontwikkeling (ligt nu ter openbare inzage) waarin dit voor Weert is vormgegeven.

LOKALE ROUTEKAART ENERGIENEUTRAAL WEERT 2040.

In het raadsvoorstel staat vermeld dat er naast de RES-NML een lokale Routekaart Energieneutraal Weert 2040 wordt opgesteld.

Vraag

Is de lokale Routekaart een vertaling van de definitieve RES 1.0 of is de Routekaart een op zichzelf staande lokale ambitie die aanvullend is op de RES-NML 1.0?

Antwoord

De routekaart geeft invulling aan de lokale ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Uiteraard is wel geborgd dat met onze lokale routekaart en de RES niet conflicteren. Met de routekaart voldoen we ruimschoots aan onze bijdrage aan de RES.

FINANCIËLE GEVOLGEN.

De kosten om te komen tot een RES 1.0 worden blijkens het raadsvoorstel gefinancierd uit Rijksmiddelen.

Vraag

Wat zijn de lasten voor de gemeente Weert wanneer de ambities en doelen genoemd in de definitieve Uitgangspuntennotitie worden uitgevoerd.

Antwoord

In de behandeling van de Routekaart Energie komen de financiën / de financiële gevolgen aan bod. De raad heeft een motie aangenomen waarin ze opdracht geeft een deel van de Algemene Reserve te oormerken. Bij de behandeling van de Routekaart Energie wordt inzicht gegeven in de kosten van de maatregelen zoals we die nu kunnen inzien.

Vraag

Komen deze lasten bovenop de benodigde middelen voor de realisatie van de Routekaart Weert Energieneutraal in 2040?

Antwoord

Nee.

Vraag

Het PBL zal in een scenario-analyse ook een indicatie geven van de transitiekosten voor de eindgebruiker. Wanneer kan deze worden verwacht?

Antwoord

Medio 2020.

GASKLEVERS.

In de notitie zijn enkele nieuwe uitgangspunten toegevoegd waaronder sociale aspecten en energie-armoede. In Binnenlands Bestuur van februari hebben we kunnen lezen dat gemeenten mensen kunnen dwingen van het gas af te gaan. Onder andere in Utrecht wordt dit in overwogen in het kader van een pilot in het Programma aardgasvrije wijken. In genoemd artikel wordt gesproken over 'gasklevers'. Deze term is sowieso bedenkelijk.

Vraag

Bent u bereid om in de RES 1.0 een bepaling op te nemen dat in de RES-NML regio niemand gedwongen van het gas af moet?

Antwoord

De RES is een gemeenschappelijk product van de regio. Als Weert sturen we hier wel op aan. Voor ons lokale beleid (routekaart) is deze insteek specifiek opgenomen. Hiermee is geborgd dat voor de burgers van Weert niet voorbarig worden afgekoppeld van het gasnet.

TENSLOTTE.

We leven vanwege de Coronacrisis in een onzekere tijd. Er wordt veel gevraagd van iedereen. De crisis zal vergaande sociaal-maatschappelijke en economische gevolgen hebben.

Vraag

Bent u bereid om samen met de andere betrokken partijen en in overleg met het Rijk de nodige flexibiliteit in acht te nemen met betrekking tot de deadlines en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsactiviteiten?

Antwoord

Nationaal Programma RES heeft reeds geanticipeerd en deadlines naar achteren verschoven. De coronacrisis geeft veel onzekerheden en we zullen daarom blijven anticiperen. De RES en routekaart gaat over langere termijn (>10 jaar), en met de huidige Corona inzichten mag verwacht worden dat het realiseren van de doelstellingen (2030, 2040 en 2050) door de Coronacrisis geen vertraging oplevert.